

K POJETÍ A PRÁVNÍ ÚPRAVĚ FAKTURY

MARIE ZAHRADNÍČKOVÁ

I. ÚVOD

Faktura je doklad, který je znám podnikatelské praxi stejně tak dobře jako široké laické veřejnosti. Její existenci lze počítat na řadu desetiletí, neboť byla známa již v minulém století.¹⁾ Za tuto dobu, ve které se vystřídaly dvě zcela odlišné ekonomické soustavy, prokázala svou životnost a zejména potřebnost bez ohledu na to, zda se právě nachází v tržním či plánovaném hospodářství.

Zatímco u nás do roku 1948 právní úprava faktury neexistovala, ihned po nastoupení cesty k plánovanému hospodářství dochází k jejímu zakotvení do právních předpisů. Nejdříve do předpisů nižší právní síly, posléze až do hospodářského zákoníku a zmínku najdeme i v občanském zákoníku z r. 1964. Právní úpravou dostala faktura oficiální punc hospodářskoprávního, ale i občanskoprávního institutu.

Vydáním obchodního zákoníku a „velkou“ novelizací občanského zákoníku v r. 1991 právní úprava faktury mizí, nikoliv však její užívání v podnikatelské činnosti. Faktura není v současné době upravena ani v obchodním, ani v občanském zákoníku, ale ani v jiných zákonech. Přesto se o ní běžně zmiňuje a počítá s ní řada právních předpisů vydaných už za existence obchodního zákoníku a po novelizaci občanského zákoníku.

Smyslem tohoto příspěvku je zamyšlení nad pojetím faktury jako důležitého podnikatelského institutu včetně stručného přehledu o vývoji právní úpravy, současném stavu, jakož i nad tím, zda zrušení právní úpravy bylo správným krokem zákonodárce. Mělo by vyústit v odpověď na otázku, zda by nebylo vhodné fakturu příp. opět zakotvit do právního předpisu a jestliže ano, pak do kterého?

II. STRUČNÝ PŘEHLED O VÝVOJI PRÁVNÍ ÚPRAVY FAKTURY²⁾

Obchodní zákoník z r. 1863 žádné ustanovení o faktuře neměl

¹⁾ Emil Meisner: O faktuře, rok vydání 1906.

²⁾ Podrobněji viz H. Zachystalová Právní úprava fakturačních vztahů, Praha 1979, Ústav hospodářského práva.

a neměly jej ani jiné právní předpisy.³⁾ S nástupem cesty k plánovanému hospodářství jsou už v prosinci 1948 a počátkem roku 1949 vydány první výnosy ministerstva financí týkající se podrobné právní úpravy faktury a fakturování *neinvestičních* dodávek. Ačkoliv nebyly tyto výnosy publikovány ani v Úředním listě, ani ve Sbírce zákonů, staly se závaznými nejen pro národní a komunální podniky, kterým byly adresovány, ale i pro odběratele těchto podniků. (Od konce roku 1949 dochází k jejich publikování v Úředním listě).

Úpravou fakturování *neinvestičních* dodávek se nezabývalo ministerstvo financí, tato problematika spadala do kompetence ministerstva techniky, které svou první vyhlášku vydalo vzápětí po vyhlášce ministerstva financí, začátkem roku 1949. Důvod, proč byly vydávány vždy dvě fakturační vyhlášky, spočíval v tzv. zdrojovém krytí. Neinvestiční dodávky byly hrazeny z provozních nebo rozpočtových prostředků, investiční dodávky pak z investičních zdrojů. Přesun peněžních prostředků mezi těmito skupinami nebyl možný.

S úpravou faktury šla od samého počátku ruku v ruce úprava placení, neboť faktura byla důležitým podkladem pro uskutečnění plateb. Ty se mezi socialistickými organizacemi realizovaly – s výjimkou nákupu zboží v maloobchodě – zásadně bezhotovostním způsobem, ať už převodním či příkazním.

Zák. č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, neměl žádné ustanovení o faktuře či fakturování, ponechal však v platnosti úpravu obsaženou v předpisech nižší právní síly. Těch byla celá řada, samostatně bylo upraveno např. fakturování zboží a výkonů, staveb, projektů a zeměměřičských prací, stavebněmontážních prací, geologickoprůzkumných prací, strojů a zařízení, generálních oprav aj. Do tohoto období spadá oprávnění **vrátit** dodavateli fakturu, neobsahuje-li všechny stanovené náležitosti (toto oprávnění potom přebíraly všechny pozdější právní úpravy), jakož i povinné označení dokladu názvem faktura, namísto též užívaného účtu. Poprvé se objevuje sběrná faktura, kterou bylo možno vystavit v případech pravidelně se opakujících *neinvestičních* dodávek, např. elektrické energie, plynu, tepla, vody apod.

Zák. č. 69/1958 Sb., o hospodářských vztazích mezi socialistickými organizacemi přináší dosti podstatnou změnu v úpravě fakturování, neboť zakotvuje **právo a povinnost** fakturovat dodávky výrobků. Fakturování prací a výkonů bylo svěřeno do úpravy prováděcích předpisů k tomuto zákonu. Povinnost fakturovat dodávky bylo zdůrazněním celospolečenského zájmu na činnosti socialistických organizací.

Od této právní úpravy začíná poměrně bohatá odborná diskuse o tom, v kterém okamžiku vzniká zmiňované právo a povinnost fakturovat, v kterém okamžiku má dodavatel právo a povinnost vystavit a odeslat fakturu svému odběrateli. Tuto problematiku vyřešil až hospodářský zákoník tak, že tento

³⁾ Viz pozn. č. 1.

moment vázal na splnění (příp. i částečné) dodávky. Nejdříve ponechal prováděcím předpisům možnost stanovit tento okamžik odlišně, a to jak před splněním (etapová faktura), tak i po splnění (sběrná faktura), poslední novelizace hospodářského zákoníku pak tuto možnost vyloučila.

Rok 1964 je rokem vydání nového občanského zákoníku a zcela nového kodexu -hospodářského zákoníku. Oba zákoníky se zmiňovaly o faktuře i fakturování. Hospodářský zákoník sice obsahoval úpravu podrobnější než občanský zákoník, přesto však jen rámcovou, neboť detailní právní úprava byla obsažena opět ve dvou prováděcích vyhláškách.

Zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v části čtvrté nazvané Služby v § 232 s fakturou zcela vědomě počítal. Mezi její podstatné obsahové náležitosti uváděl dobu splatnosti (zásadně sedm dní), také povinnost platit poplatek z prodlení, nebyla-li fakturovaná částka zaplacená ve stanovené době a oprávnění požadovat vydání nové faktury, byla-li faktura nesprávná.

Zák. č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, upravoval v části jedenácté nazvané Platební a úvěrové vztahy i vztahy fakturační. Podrobná úprava fakturačních vztahů byla obsažena ve dvou vyhláškách ministerstva financí, a to opět odděleně pro fakturování neinvestičních a investičních dodávek. Existenci těchto vyhlášek zrušila až poslední novelizace hospodářského zákoníku provedena zák. č. 103/1990 Sb. Do jedenácté části vložila nové ustanovení, které zakotvilo obligatorní náležitosti faktury, další paragrafy pak byly doplněny, např. o možnost platit úrok z prodlení. Touto novelizací došlo ke sjednocení faktury a fakturování pro investiční i neinvestiční dodávky, po kterém se již delší dobu volalo. Fakturování se stalo opět jen oprávněním, nikoliv povinností dodavatele.

Lze shrnout, že po celou dobu existence hospodářského zákoníku byla faktura považována za podklad pro placení **dodávek** hotovostním, zejm. však bezhotovostním způsobem mezi socialistickými organizacemi a tuto funkci faktury zákoník vždy zakotvoval. Z toho důvodu nemohly být fakturovány např. majetkové sankce, náhrada škody a pod., protože nešlo o dodávky. V těchto a podobných případech se vzniklý nárok platil na základě dobropisu, jestliže jej vystavoval dlužník nebo na základě vyúčtování, vystavoval-li jej věřitel. Také doklady byly v hospodářském zákoníku zakotveny.

Úprava faktury byla v právních předpisech a později i v hospodářském zákoníku značně podrobná⁴⁾ a institut vrácení faktury sváděl k tomu, že faktura byla mnohdy zcela neoprávněně vracena zpět dodavateli, aby odběratel odůvodnil svou povinnost zaplatit.

⁴⁾ Povinnými náležitostmi faktury dle zák. č. 103/1990 Sb. byly:

a) označení faktury a její číslo, b) název a sídlo organizace oprávněné a povinné, obchodní název a adresa, c) předmět dodávky a den jejího splnění (částečného splnění), d) den odeslání faktury a lhůtu její splatnosti, e) označení banky nebo spořitelny a číslo účtu, na který má být placeno, f) cenu za jednotku množství a další cenové náležitosti, g) celkovou fakturovanou částku a náležitosti pro účely daně z obrátu příp. další náležitosti stanovené dohodou organizací.

III. SOUČASNÝ STAV

Vydáním obchodního zákoníku, který nemá žádné ustanovení o faktuře či jiném podkladu pro placení, pozbyl svou platnost hospodářský zákoník a tím i právní úprava faktury i celého procesu fakturování. Tedy práva a povinnosti fakturovat, posléze už jen oprávnění fakturovat -trvajících od 1. května 1990 do 31. 12. 1991 – které spočívalo v činnosti dodavatele fakturu vystavit, povinně v ní uvést stanovené náležitosti a odeslat ji ve stanoveném okamžiku odběrateli.

Ačkoliv není v současnosti faktura právně upravena, je i nadále v praxi běžně používána a plní své funkce, zejm. slouží jako podklad pro placení. Běžně se o ní hovoří v komentářích obchodního zákoníku i v odborných článkách.⁵⁾ V této souvislosti vystupuje do popředí zvláště stanovení doby splatnosti faktury, kterou je nutno v některých případech dosti složitě odvozovat z jiných ustanovení obchodního zákoníku, nevyplývá-li ze smlouvy.

Dobu plnění závazku obecně stanoví § 340, ale také § 325 obch. z., upravující tzv. synallagmatické závazky. Odst. 1 § 340 ponechává na vůli smluvních stran, aby tuto dobu určily samy. Nedá se však vyloučit, že v některých případech může tato doba ve smlouvě chybět, nejde o podstatnou část smlouvy, nebo bude úprava nedostatečná. Potom na základě odst. 2 § 340 je věřitel oprávněn požadovat plnění závazku ihned po uzavření smlouvy a dlužník je povinen závazek splnit bez zbytečného odkladu po té, kdy byl věřitelem o plnění požádán. Na povinnost zaplatit fakturu (přesněji částku uvedenou ve faktuře) se toto ustanovení nehodí, protože plnění zde nelze chápat jako zaplacení. Zdá se proto přijatelnější aplikace § 325, kdy věřitel, který již svůj závazek dodat či vykonat splnil, může na dlužníku požadovat splnění jeho povinnosti, tedy zaplatit. Potom v dokladě, zpravidla faktuře, kterým toto zaplacení požaduje, uvede dobu splatnosti dle svého uvážení, neboť doba splatnosti není ve smlouvě uvedena.

Jestliže věřitel neuvede ve faktuře dobu splatnosti, pak za použití § 340 odst. 2 je dlužník povinen plnit bez zbytečného odkladu po té, kdy obdržel fakturu.

Bude-li dlužník platit bezhotovostně prostřednictvím banky, musí, aby se nedostal do prodlení, počítat s tím, že banka potřebuje pro realizaci dané operace určitý čas. Konkrétní doba vyplývá z bankovních podmínek a z § 709 obch. zák. Podle něho je banka povinna provést platbu v den, který je uveden v příkazu. Není-li doba uvedena, pak je banka povinna provést platbu v den, který následuje po doručení příkazu.

Doba plnění je upravena i v rámci kupní smlouvy a také u smlouvy o dílo. Kromě toho §§ 411 a zejm. pak 417 a n. obch. z. hovoří o určitých dokladech,

⁵⁾ Tak např. Obchodní zákoník, komentář 4. vydání, Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., C. H. Beck, str. 556, 714, dále Obchodní zákoník komentář, Dědič a kol. str. 949, kde se však hovoří nikoli o faktuře, ale o fakturaci nebo M. Tomsa, Problematika včasného zaplacení kupní ceny, Obchodní právo č. 1 r. 1993.

ty se však vztahují ke zboží, nikoliv k placení, takže k nim nelze přiřadit fakturu. Povinnost kupujícího, kdy má zaplatit kupní cenu, vyplývá zpravidla ze smlouvy. Může však být zaplacená i při předání zboží nebo dokladů (§ 449), potom je třeba respektovat i místo placení, v ostatních případech je kupující povinen zaplatit až v okamžiku, když je mu umožněno nakládat se zbožím nebo s doklady.

V úpravě smlouvy o dílo je situace obdobná jako v úpravě kupní smlouvy. § 548 stanoví, že dobu pro zaplacení díla má určit smlouva, jinak nárok na zaplacení ceny vzniká provedením díla. Nevyplývá-li ze smlouvy o dílo doba splatnosti faktury, může ji zhotovitel stanovit dle své úvahy, neuvede-li ji, pak je povinností objednatele zaplatit fakturu bez zbytečného odkladu po jejím obdržení.

Současně platné znění občanského zákoníku nemá žádné ustanovení o faktuře. Nemá je ani zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějšího předpisu vztahující se na všechny subjekty provozující podnikatelskou činnost. Tento předpis stanoví, že účetní doklady jsou originální písemnosti, kterými podnikatelský subjekt dokládá skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví. O faktuře není řečeno nic, třebaže faktura je jedním z nejfrekventovanějších účetních dokladů. Ovšem pouze za předpokladu, že obsahuje náležitosti uvedené v § 11 tohoto zákona. Účetním dokladem proto může být jakýkoliv doklad, bude-li obsahovat uvedené údaje.

Ani zák. č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů neupravuje fakturu. Faktura však může být i daňovým dokladem, bude-li obsahovat náležitost stanovené v § 12 tohoto zákona. I v této oblasti plní zejména faktura funkci daňového dokladu.

Právní úprava faktury tedy není v současné době obsažena v žádném právním předpise. Přesto řada předpisů o faktuře hovoří a počítá s ní, jak už bylo shora konstatováno. Takových resortních předpisů, pokud jde o výnosy, opatření, sdělení a pokyny různých ministerstev bylo napočítáno 54, pokud jde o právní předpisy pak 13. Tak např. vyhláška vydaná ministerstvem zdravotnictví a dalšími šesti ministerstvy č. 427/1992 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhl. č. 61/1990 Sb., o hospodaření s léky a zdravotnickými potřebami v novelizovaném § 34 hovoří o fakturaci dodávek léčiv a prostředků, kterou provádí pro odběratele jejich dodavatel a o vystavování i sběrných faktur.

Po půlroční platnosti obchodního zákoníku, který opustil pojmy dodavatel a odběratel, po dvou letech od zrušení právní úpravy sběrné faktury, stanoví tato vyhláška dokonce její podstatné náležitosti.

Jiným příkladem je vyhl. č. 44/1993 Sb., týkající se uplatnění nároku na odpočet daně z obratu při přechodu na systém daně z přidané hodnoty. Jednou z podmínek pro vrácení zaplacené daně předložení faktur.

Tím, že došlo ke zrušení právní úpravy faktury a fakturování vůbec, mohlo se na první pohled zdát, že se tato problematika podstatně zjednoduší. A to tím, že si strany na smlouvě samy dohodnou podmínky fakturování, příp. od fakturování ustoupí. To byl však předpoklad zcela mylný, neboť v době ještě

zcela nedávné docházelo mezi některými podnikateli k řadě problémů. Třebaže věřitel nemusel dle smlouvy fakturovat, dlužníci se faktury vehe-mentně dožadovali, protože byli na ni zvyklí po celá desetiletí. Úprava fak-tury z dřívější doby byla mezi nimi tak hluboce zakořeněna, že řada podni-katelů trvala na jejich obsahových náležitostech a neměla-li je, vraceli nezaplacenou fakturu zpět věřiteli. Někteří věřitelé zase požadovali zaplace-ní poplatku z prodlení, nebyla-li faktura zaplacená včas. Zřejmě nebude mož-no, alespoň v blízké budoucnosti, od fakturování upustit. Přitom nic nebrání tomu, aby věřitelé namísto faktury vystavili doklad jiného označení nebo ne-označený vůbec, nebude-li mít smlouva v tomto směru žádnou úpravu.

Ačkoli fakturu současně právní předpisy neznačí, její existence spočívá pou-ze na dohodě smluvních stran, přesto je některými institucemi i nadále vyža-dována. Např. peněžními ústavy při poskytování služeb svým klientům, v souvislosti s placením prostřednictvím akreditivu.

IV. POJEM A VÝZNAM FAKTURY

Za existence právní úpravy byla faktura hospodářskoprávní teorií definována jako podklad pro placení dodávky. Byla dokladem⁶⁾ povinně vy-staveným dodavatelem pro odběratele, kterému musel být zaslán nebo pře-dán. Deklaroval splnění povinnosti dodat neinvestiční nebo investiční **do-dávku** a musel obsahovat právním předpisem stanovené obsahové náležitosti. Pokud faktura neobsahovala náležitosti stanovené právním předpisem, ne-musel odběratel fakturovanou částku zaplatit, musel ji však dodavateli vrátit před její splatností.

Faktura měla značný význam na splatnost dodavatelovy pohledávky, neboť jejím odesláním začala běžet zákonná čtrnáctidenní lhůta pro zaplacení nein-vestičních dodávek a desetidenní lhůta pro zaplacení investičních dodávek. Tuto dobu pak hospodářský zákoník sjednotil na čtrnáct dní pro oba druhy dodávek, nebyla-li organizacemi dohodnuta splatnost jiná. Nezaplacení fak-turované částky ve stanovené době mělo za následek zákonnou povinnost od-běratele zaplatit dodavateli poplatek z prodlení.

Vzhledem k povinně stanoveným náležitostem faktury byly pro socialistic-ké organizace vydány jednotné formuláře, s vyloučením možnosti používat jin-é. V nich pak mohly organizace uvádět další údaje, na kterých se při uzaví-rání smlouvy dohodly.

V současnosti lze fakturu charakterizovat jako výzvu věřitele dlužníkovi, aby zaplatil smlouvenou či jinak stanovenou cenu. Přitom je možno vystavit fak-turu na jakékoliv peněžité plnění, nikoliv už jen na zaplacení dodávky.

⁶⁾ I když se v literatuře objevovaly názory, že faktura je jednostranným právním úkonem, sot-va lze s nimi souhlasit. Faktura nezakládala, neměnila, ani nezpůsobovala zánik práv a po-vinností zúčastněných subjektů. Ty vznikaly, měnily se a zanikaly na základě smlouvy. Fakturu proto nebylo možno vystavit bez existence závazku, ať už byl založen jakoukoliv skutečností.

Povinnost vystavit fakturu a uvést v ní určité obsahové náležitosti, příp. ji i vrátit, může vyplynout jen ze smlouvy uzavřené mezi věřitelem a dlužníkem. Lze použít jak tištěné formuláře, tak i zcela neformální doklady vyhotovené samotným věřitelem. Nezaplacením faktury ve stanovené době se dlužník dostává do prodlení a tím mu vzniká povinnost vyplývající ze smlouvy příp. z obchodního zákoníku. Jedná se zejm. o povinnost platit úrok z prodlení v sazbě stanovené smlouvou, jinak o 1% vyšší než činí obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.

Faktura i v dnešní době může deklarovat, že věřitel splnil svou povinnost. Ze smlouvy však může vyplynout, že bude dlužníku zaslána i před splněním určité povinnosti nebo i při zálohovém placení.

Zrušením právní úpravy se význam faktury jako dokladu pro placení do určité míry oslabil, protože faktura nemusí být vyhotovena vůbec, resp. může být nahrazena jakýmkoliv jiným dokladem. Na druhou stranu se však její používání rozšířilo do dalších oblastí, takže dnes lze fakturu vystavit na peněžitou částku z kterékoliv oblasti, nikoliv jen už na dodávky.

Funkci podkladu pro placení mezi podnikateli, stejně jako mezi podnikateli a občany si jistě ještě na dlouho faktura zachová. I nadále může, při splnění obsahových náležitostí, plnit funkci účetního i daňového dokladu, avšak zmíněné funkce mohou plnit v současnosti i další doklady.

V. ÚVAHA DE LEGE FERENDA

Vzhledem k dlouhodobému používání faktury, ať už nejdříve povinnému, po roce 1989 do vydání obchodního zákoníku již jen dobrovolnému, se tato stala velice známým a bez problému používaným dokladem. Stejně tak v obchodněprávních, jakož i občanskoprávních vztazích.

V úvodu byla položena otázka, zda vypuštění faktury z právní úpravy bylo správné. I když nepatřím k těm, kteří považují právní úpravu za všelék pro vyřešení všech existujících problémů, mám zato, že zrušení právní úpravy faktury nebylo správné.

Za určitých okolností by faktura měla být právním předpisem opět upravena. Mělo by však jít o úpravu dispozitivní, která by přicházela v úvahu pouze tehdy, kdyby smlouva tuto skutečnost opomenula. Přitom by záleželo jen a pouze na vůli smluvních stran, jaký dopad pro placení zvolí a jaké platební podmínky ve smlouvě určí.

Pouze v těch případech, že by smlouva neměla žádné ustanovení o dokladu pro placení a podmínkách placení, potom by nastupovala úprava faktury v právním předpise. Je však otázkou, v jakém předpise a v jakém rozsahu by měla být faktura upravena. Mám za to, že by to neměl být obchodní zákoník – faktura se nemusí uplatňovat jen ve vztazích mezi podnikateli – zřejmě nepřichází v úvahu ani zákon o účetnictví nebo některý daňový zákon.

Vzhledem k tomu, že je faktura běžně užívaným dokladem i v občansko-

právních vztazích, měla by být upravena v obecném předpise práva soukromého, tedy v občanském zákoníku. Na tuto skutečnost by mělo být pamatováno při jeho nové kodifikaci.

Pokud jde o rozsah právní úpravy, pak by bylo zapotřebí v zákoně stanovit jen nejnútnejší obsahové náležitosti. Předchozí právní úprava faktury byla značně podrobná. Příslušná pozornost by měla být věnována i době splatnosti faktury, která je pro podnikatele víc než důležitá. Jak dlouhá by měla být je věcí diskuse nejen podnikatelské praxe, ale i ekonomických expertů.

ON CONCEPT AND LEGAL REGULATION OF INVOICE

Summary

The article is concerned with the invoice – a relatively important instrument employed primarily in business activities. The text gives an outline of the development of invoice regulation, states the current situation and looks at the concept and the function of the invoice. It concludes with a *de lege ferenda* reflection.

A brief account of the development of its legal regulation goes back to the year 1948 when, with the planned economy just beginning, the Ministry of Finance and the Ministry of Technology issued their first decrees on invoicing investment as well as non-investment deliveries. For decades the two types of invoicing were kept separate, since non-investment deliveries were paid either from the operational or budgetary monetary means while the investment deliveries were only paid from the investment sources. The article focuses on the invoice regulations in codes, the Civil and Commercial Codes in particular. It was in the Commercial Code that invoice regulation was particularly detailed; yet it empowered the respective ministries to issue supplementary regulations governing invoices made out for investment as well as non-investment deliveries. It was only in May 1990 that the Commercial Code amendment abolished the invoice supplementary regulations and provided for a single invoice suitable for both types of deliveries.

At present there is no legal invoice regulation in force. However, the invoice is commonly referred to by a number of legal prescriptions, various ministerial regulations, Commercial Code commentaries and articles written by legal experts. The term is ordinarily used in business and civil law relations.

In this context an important issue arises, namely, setting the term of the invoice payment in the case that the term has not been specified in the contract. In a rather complicated way, it then has to be derived from other provisions of the Commercial Code, more specifically those regulating the terms of performance.

In spite of the non-existent legal regulation, the invoice can be defined as the creditor's appeal to the debtor that he should pay the agreed or otherwise determined price of whatever the consideration. At present not only can deliveries be invoiced – as was the practice in the past – but the value of damage inflicted or the interests on the amount in default, to give some examples, can be invoiced as well. Yet the obligation to make out an invoice and to state certain terms in it can currently result only from a contract made by the creditor and the debtor. If there be no such provision in the contract, then the invoice can be replaced by any other document or there can be no document at all.

We consider the absence of invoice regulation to be rather unfortunate. *De lege ferenda* a regulation of the most important legal terms of the invoice should be available in the Civil Code as fundamental prescription of civil law. This regulation would be applied unless there was an agreement to the contrary.